

FOTOGRAFIE: ENITH STEPHUYS

Tekst: Jacques Geluk

‘Nederland kan wel enige zelfreflectie gebruiken’

Myrthe Hilkens

Sociale betrokkenheid, opkomen voor anderen en delen wat je hebt. Niets bijzonders, vindt Myrthe Hilkens zelf. Voor de journaliste, schrijfster en voormalige PvdA-parlementariër is dat namelijk vanzelfsprekend. Dat lees, hoor en zie je terug in alles dat ze doet.

Tekst: Jacques Geluk

In haar eerste roman vertelt ze het opmerkelijke verhaal van twee mensen die radicaliseren zonder religieuze motieven. Haar tweede non-fictieboek gaat over hoe de vluchtelingenproblematiek de afgelopen decennia is veranderd. We moeten er nog even op wachten. Myrthe is druk aan het schrijven, met het prettige vooruitzicht dat respectievelijk Atlas Contact en Nijgh & Van Ditmar haar boeken gaan uitgeven. De contracten zijn getekend. “Daarnaast schrijf ik een maandelijks actuele opiniecolumn in de glossy Fabulous Mama, over dingen die ik de voorafgaande maand heb meegemaakt. Voor ‘Pauw’ ben ik naar Sicilië gereisd om met eigen ogen de komst en opvang van vluchtelingen te bestuderen, maar ook om te spreken met de burgemeester en redingswerkers. Dat heeft veel indruk op mij gemaakt. In mijn column leg ik dan een verband met het perspectief dat kinderen in de opvang hebben en dat van mijn eigen kinderen.”

De vluchtelingenproblematiek raakt en interesseert haar. “De situatie werd in de loop van dit jaar steeds afschrikwekkender. In Hongarije en Macedonië spraken ze over het aannemen van 2.000 extra ‘vluchtelingenjagers’. Kippenvel kreeg ik daarvan. Ik was positief verrast door bondskanselier

Angela Merkel toen ze zei: ‘Europa, nu is het klaar. Dit kan niet meer’ en de neo-nazi’s een veeg uit de pan gaf.” Myrthe is het eens met Frans Timmermans die op CNN sprak van een ‘existentieel probleem’ waarmee Europa te maken heeft. “De organisatie van de eurozone en de Europese Unie is zo diffuus, dat constructieve besluitvorming op de lange baan wordt geschoven en bilaterale samen-

‘Het leven is een synoniem voor geluk hebben’

werkingsverbanden voor oplossingen moeten zorgen. Landen als Duitsland, Nederland en Zweden moeten dan weer het voortouwen nemen. Wat is dan de functie van het concept van 28 samenwerkende landen, als ze deze uitdaging niet gezamenlijk kunnen oppakken? Landen willen zich aansluiten bij de EU om mee te delen in de welvaart, maar als een solidariteit wordt gevraagd is dat moeilijk. Dit is de slechtste reclame die Europa voor zichzelf kan maken.”

POSITIEVE BEELDVORMING

“Vorig jaar heb ik – naast programma’s die ik op uitnodiging van Huub Oosterhuis verzorgde voor debathuis De Nieuwe Liefde in Amsterdam – een serie over racisme en discriminatie gemaakt en gepresenteerd in debatzalen in het hele land.” In Limburg laat Myrthe in het kader van die serie zien dat een positieve benadering van het migrantenvraagstuk ook mogelijk is. “Een groot aantal gemeenten daar kampt met de gevolgen van leegloop en vergrijzing. Om het tij te keren halen ze actief Poolse migranten binnen, waardoor de bedrijvigheid terugkeert en toeneemt, jongeren weer in de eigen woonplaats naar school kunnen en het voorzieningenniveau weer op peil komt. Tijdens een groot festival hebben Poolse en autochtone ondernemers zich met elkaar verbonden en samen bruggen gebouwd. Een ideale uitdaging voor beleidsmakers om de beeldvorming te veranderen: migranten pikken geen banen in, maar helpen juist de economische krimp te bestrijden.”

IN EN UIT DE POLITIEK

Als ze 17 is vertrekt Myrthe naar Israël. Ze wil in een kibboets wonen en werken om het Midden-Oostenconflict te kunnen doorgronden. “Dat bleek een wat naïeve ambitie, die voortkwam uit de nieuwsgierigheid die

volgens mijn moeder in mijn aard zit.” In Tilburg gaat ze journalistiek studeren: “Waakhond van de democratie zijn, wie wil dat nou niet? Maar ook dat ligt in de praktijk genuanceerder”, merkt ze al snel. “Ik voelde me toen ik in de journalistiek begon al agetrokken tot de politiek, maar was daarin niet actief. Die twee waren toen onverenigbaar en eigenlijk uit den boze, doordat het je onafhankelijkheid kon beïnvloeden.” Toch wordt ze benaderd door Jeroen Dijsselbloem en toenmalig partijvoorzitter, nu minister Lilianne Ploumen. “Ik ben heel zorgvuldig mijn huiswerk gaan doen en de beginselen van de PvdA gaan bestuderen. Ik las over Domela Nieuwenhuis, in mijn ogen een vergeten fenomeen, en Aletta Jacobs, een begrip in de feministische wereld. De beginselen kan ik alleen maar omarmen: emancipatie, het geloof in vooruitgang en een collectieve verantwoordelijkheid voor mensen die buiten de boot vallen. Daarbij voel ik mij thuis.” Myrthe komt in de Tweede Kamer terecht, na de tweede zwangerschapsvervanging permanent. Een jaar na het aantreden van het kabinet Rutte II vertrekt ze uit de Kamer en ook dat heeft weer alles te maken met haar oprechte interesse in het welzijn van de medemens.

EEN PAAR STAPPEN TE VEEL

“Het regeerakkoord van PvdA en VVD is met zeer beperkte inbreng van de fracties tot stand gekomen. Vervolgens kregen we slechts één ochtend de tijd om het akkoord te bestuderen, terwijl er toch hele ingrijpende afspraken instonden over de zorg, huisvesting, ontwikkelingssamenwerking. Ik kon dat in die korte tijd niet allemaal bevatten en besloot te vertrouwen op het PvdA-kader dat een belangrijke bijdrage aan het akkoord had geleverd. Achteraf had ik meteen protest moeten aantekenen. In de loop van dat jaar realiseerde ik mij dat op een paar punten die voor mij heel belangrijk zijn, mensenrecht-

ten en de rechtsstaat, een paar stappen te veel werden gezet. Ik kon me, als woordvoerder mensenhandel en prostitutie, niet verenigen met het strafbaar stellen van illegaliteit. Deze mensen zijn vaak zelf slachtoffer en

Jammer dat het recht op dissidentschap in de Kamer niet wordt gewaardeerd

hebben, door ervaringen in eigen land, geen vertrouwen in mensen met een uniform. En dan krijgen ze ook nog straf omdat ze zich zonder paspoort binnen onze landsgrenzen bevinden.” Zorgvuldig haar woorden kiezend: “Dat was voor mij zo fundamenteel, dat ik me aan dat beleid niet voor vier jaar kon committeren. Ik had kunnen blijven zit-

ten, maar zo zit ik niet elkaar. Wanneer je filosofischer en minder politiek naar deze problematiek kijkt betekent dit eigenlijk dat het leven zelf strafbaar is, omdat het wordt geleefd op een in onze opinie verkeerde plek. Die grens wil ik niet oversteken.” Lachend: “Omdat ik zelf ben opgestapt word ik nog steeds gevraagd te schrijven en spreken over het piepende en krakende democratische bestel.” Een voorbeeld van iets dat haar in de Kamer is tegengevallen: “Het feit dat dissidentschap – het recht om zonder last te stemmen – op geen enkele manier, ondanks grondwettelijke verankering, wordt gewaardeerd. Terwijl het van levensbelang is voor een dynamisch parlement. Kamerleden moeten meer ruimte krijgen om bij stemmingen af te wijken van het coalitiestandpunt. Zoals het nu gaat is dat slechte reclame voor het eervolle ambt van volksvertegenwoordiger.”

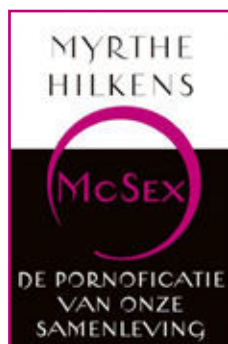
TOEGEVOEGDE WAARDE

Bij velen is Myrthe bekend van haar gastoptredens in ‘Pauw’ en ‘De wereld draait door’, waar ze in het panel zat dat de poli-

tiek analyseerde, Twaalf keer in het seizoen 2014-2015 om precies te zijn. Inmiddels hebben veel kijkers met haar kennisgemaakt als tafeldame van Matthijs van Nieuwkerk. “Op televisie zijn an sich moet geen ambitie zijn.” Ze accepteert alleen uitnodigingen als ze denkt dat haar aanwezigheid toegevoegde waarde heeft. “Soms word ik gebeld en vraag ik me af wat ik over dat onderwerp zou kunnen zeggen. Of ik vind het interessant en dan oordeelt de redactie dat ik te genuanceerd ben. Een concreet voorbeeld: de Viagrapil, de lustpil voor vrouwen. Ik zei dat ik dat top vond voor vrouwen die geen lust hebben en dat ook een keer willen voelen, maar vervelend voor vrouwen die hoofdpijn hebben en willen slapen en dan te horen ze een pilletje moeten nemen. Dat was te genuanceerd.”

SEKSUALITEIT

Bij anderen is ze bekend door haar eerste boek, ‘McSex, de pornificatie van de samenleving’, over de invloed van pornografie op ons denken over seksualiteit en schoonheid en over hoe mannen en vrouwen zich tot elkaar verhouden. “Ik kan niet zo goed tegen intellectuele luiheid. Dogma’s zetten zich vast in je hoofd en bepalen je wereldbeeld, zonder dat je daar iets tegen doet. Net als over het belang van de vrijheid van meningsuiting, moeten we blijven praten en nadenken over de veranderingen in de beleving van seksualiteit en schoonheid. Een soort continu onderhoud”, zegt Myrthe. “De manier waarop de provo’s er in de jaren zestig tegenaan keken

was anders dan in mijn jeugd. Daarom wilde ik een aantal aannames nog eens tegen het licht houden. We hebben ons zo vastgebeten in het idee dat wij een totaal bevrijde progressieve, vrijzinnige natie zijn, dat we vergeten hoe conservatief we op veel terreinen zijn. Daardoor beseffen we niet dat we met jongeren, die steeds jonger via internet met seksualiteit en pornografie in aanraking komen, op een heel andere manier het gesprek daarover moeten aangaan. Vrijzinnig én minder vaak vanuit angst voor ziektes en zwangerschappen, zoals dat vandaag gebeurt. Nederland kan wel enige zelfreflectie gebruiken als het gaat om de discrepantie tussen de eigen waarneming en de realiteit.” Myrthe is niet per se tegen porno, maar wel tegen het onvermogen van de samenleving zich aan dat soort nieuwe fenomenen aan te passen. “Wanneer je van jongs af met kinderen praat over seks, aangepast aan hun leeftijd, zijn ze straks ook op dit gebied geëmancipeerder en beter in staat hun eigen afwegingen te maken.”

Ten slotte zegt ze: “Weet je, uiteindelijk is het leven een synoniem voor geluk hebben. Ik heb het geluk gehad hier geboren te zijn en dat mijn ouders me konden laten studeren. Anderen hebben veel pech. Het is onze taak als mensen het geluk zo te organiseren dat degenen met pech zich ook kunnen handhaven en het liefst met plezier. De maatschappij verhardt, maar dat doet ze niet uit zichzelf”, vertelt Myrthe die graag het voorbeeld geeft als het erom gaat daar wat aan te doen. 📖

Myrthe Hilkens is journalist, schrijfster, columniste en voormalig lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid. Ze heeft onder andere gewerkt voor BN De Stern en De Pers en meegewerkt aan vele televisieprogramma's.

myrthehilkens@speakersacademy.nl